

Stanoviska UZS ČR k návrhu státního rozpočtu za oblast kultury a sociálních služeb

KULTURA:

Návrh státního rozpočtu v kapitole č. 334 Ministerstva kultury je naprosto nepřijatelný a v rozporu s Programovým prohlášením vlády ČR.

Situace v oblasti kultury a to zejména v oblastech financování tzv. živého umění a odměňování zaměstnanců v kultuře je v posledních letech velmi kritická. Lze se proto domnívat, že hlavně z těchto důvodů akcentovali tuto oblast ve svých volebních programech všechny koaliční politické strany a i z tohoto důvodu se společně zavázaly v Programovém prohlášení vlády ČR v kapitole č. 3.10 přiblížit se v navyšování výdajů na českou kulturu k 1 % státnímu rozpočtu. (Vláda se chce přiblížit jednocentnímu podílu výdajů státního rozpočtu na oblast kultury jako veřejné služby, zajistit přímou vazbu mezi příjmy z turistiky a výdaji na záchranu a údržbu památkového fondu a důsledně využít fondů Evropské unie a norského finančního mechanismu na opravy památek.)

V návrhu státního rozpočtu pro r. 2016 dochází však k poklesu finanční podpory živého umění o 13 mil. Kč (z 604 mil. Kč v r. 2015 na 591 mil. pro r. 2016). Celkově v dané kapitole dochází k nárůstu o zhruba 400 mil. Kč (na 11,6 mld. Kč pro r. 2016), avšak tento nárůst je způsoben prakticky jen navýšením filmových pobídek, tj. část kapitoly č. 334, která byla vždy v průběhu roku navyšována na základě požadavků zahraničních investorů v audiovizuálním průmyslu.

Takto nastavený návrh státního rozpočtu znamená v oblasti kultury:

- Restrikce rozvoje a samotné ohrožení živého umění v ČR.
- Zastavení potencionálního jakéhokoliv růstu platů nejhůře odměňované skupiny v ČR.
- Jasný signál vlády ČR nejen směrem k odborné veřejnosti v oblasti kultury v ČR, ale celkově ke všem obyvatelům této země, že kultura není navzdory předchozím proklamacím prioritou této vlády.

V souladu s Aproximační strategií MK ČR, která byla vypracována v souladu s Programovým prohlášením vlády ČR, a která byla projednána RHSD, požadujeme navýšení podpory živého umění pro r. 2016 z navrhovaných 591 mil. Kč na 823 mil. Kč.

Hlavní dopady na oblast knihoven – knihovny nebudou moci realizovat úkoly stanovené v následujících strategických materiálech:

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020.
- Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020.

- Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 - 2017.
- Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 – 2020.
- Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011 - 2015.

Hlavní dopady na oblast hudebních festivalů:

V roce 2015 byla schválena částka na oblast podpory živého umění 604 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že nebylo možné zajistit dostatečné financování potřeb této oblasti, ministr kultury požádal jen pro oblast hudebních festivalů ministerstvo financí o navýšení částky o 25,6 mil. Kč, aby byly zajištěny alespoň základní infrastrukturní akce. Pokles v rozpočtu oblasti živého umění by znamenal zásadní problém pro všechny důležité pořadatele a znamenal by ohrožení zajištění kulturní služby pro občany ČR.

Hlavní dopady na oblast knihkupců a nakladatelů:

Velikost českého knižního trhu negeneruje dostatečné příjmy pro české spisovatele a tvůrce, kteří se tak svému povolání nemohou věnovat profesionálně. Výjimky se dají spočítat na prstech jedné ruky. Nakladatelé jakožto podnikatelské subjekty ve skutečnosti nemají ryze ekonomickou motivaci vydávat experimentální literaturu, debuty mladých autorů, náročnější ilustrovanou literaturu pro děti a mládež. To, že tato literatura přesto vychází, je dokladem toho, že mnoho nakladatelů vydává i knihy, které velmi pravděpodobně nevydělají, ba prodělají. Stávající objem finančních podpor od státu je jen velmi malou pomocí. Pokud spisovatel je odhodlaný svému tématu se věnovat, trochu mu pomůže, ale rozhodně není rozhodujícím faktorem k samotnému aktu psaní. Podobně u nakladatelství granty ve skutečnosti nejsou tím, co rozhodne o realizaci projektu – tím je ve stávajícím stavu odhodlání nakladatele jít do prodělku. Grant jen trochu pomůže. **Nakladatelé si také nemohou držet stále špičkové redaktoři, natož redakce, které by se problematice české literatury věnovaly systematicky a spoluvytvářely tak její podobu.**

Kněžní kultura je tedy dlouhodobě hluboce podfinancovanou oblastí živého umění. **Při obratu kněžního trhu kolem 7 miliard tvoří přímá podpora vydávání knih jen asi jedno promile této částky.**

Při celkovém objemu finančních prostředků na literární projekty včetně časopisů, zahraničních veletrhů, literárních festivalů a akcí kolem 40 milionů **zůstává celková úroveň živé literární kultury velmi nízká.**

Jedná se přitom o oblast živého umění, která přímo rozvíjí to základní, co utváří identitu národa, který chce obstát ve světové konkurenci, totiž jazyk. Bez schopnosti v českém jazyce tvořit umělecká díla, publikovat je, překládat, číst je a učit se jim rozumět, bez schopnosti tvůrčím způsobem přemýšlet v mateřském jazyce, nemá existence malé jazykově izolované oblasti smysl.

Navýšení v řádech desítek milionů by přineslo významný posun.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Navržená výše prostředků určených pro státní dotace na sociální služby v r. 2016 je dostačující a zachová stav ve výši roku letošního. Je však nutné uvést, že navrhovaná částka v žádném případě neumožňuje růst platů zaměstnanců sociálních služeb, tedy zejména pracovníků v sociálních službách, sociálních pracovníků a také administrativně-technického personálu. Při růstu platových tarifů o jeden procentní bod by tak bylo nutné zajistit zvýšení alokované částky ve výši zhruba 150 mil. Kč.

Politováníhodná je také skutečnost, že návrh státního rozpočtu pro příští rok nepočítá s investicemi do seniorských zařízení (výstavba a rekonstrukce pobytových zařízení sociálních služeb). Alarmující je to zejména proto, že dlouhodobě a trvale tato lůžka v ČR chybí. Důsledkem je pak existence zhruba 70 nelegálních poskytovatelů sociálních služeb - domovů pro seniory v ČR.

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA
prezident UZS ČR